

Theater voor én met speciale doelgroepen

Door Anja Bemelen

MANTAAAN IS EEN STICHTING DIE ACTIEF WIL MEEWERKEN AAN 'HET TOTSTANDKOMEN VAN EEN SAMENLEVING WAARIN ELK MENS ONDERDEEL IS VAN EEN OPEN GEMEENSCHAP', ZO VALT ER OP DE WEBSITE TE LEZEN. VANUIT DIE DOELSTELLING RICHT MANTAAAN ZICH SINDS 2009 OP HET WERKEN MET KINDEREN EN JONGEREN MET EEN BEPERKING. DE ACHTERLIGGENDE GEDACHTE IS DAT THEATER EEN MIDDEL BIJ UITSTEK ZOU ZIJN OM MET ELKAAR SAMEN TE WERKEN ÉN OM TE LEREN OMGAAN MET INDIVIDUELE VERSCHILLEN. THEATER VOOR ÉN MET SPECIALE DOELGROEPEN, OP BIJZONDERE LOCATIES.

De naam Mantaan – een samentrekking van de elementen mangaan en titaan – moet “een slijtvaste samenstelling” voorstellen. Een naam die net zo slijtvast moet zijn als waar de theatergroep voor staat: een open samenleving. De theatergroep, opgericht in 1987 door Willem-Jan Hoekstra, leefde na een aantal toneelproducties een sluimerend bestaan. Maar Willem-Jan, die de producties had opgezet en gespeeld, kwam dramadocent Karin Horst tegen op de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Samen ontplooiden ze meer activiteiten. Eerst met een jongerentheatergroep in de Amsterdamse Pijp, daarna ook met verschillende dansproducties.

Grenzen verleggen

In 2001 begon Willem-Jan met het geven van drama- en muziekles aan kinderen met een beperking bij Heliomare Onderwijs in Wijk aan zee. ‘Willem-Jan is Master of Special Educational Needs’, zegt Karin, inmiddels regisseur én actrice bij Mantaan. ‘Binnen Heliomare hebben we samen grotere producties gedaan. Ik heb toen ook gemerkt hoe bijzonder het is om met kinderen met een beperking te werken.’ Volgens Karin zijn kinderen met een handicap zeer gedreven om hun eigen grenzen te verleggen en om ondanks hun begrenzing toch dingen mogelijk te maken. Het inspireerde Karin om in die richting te blijven werken. ‘De beperkingen die de kinderen hebben zijn legio. Van kinderen, rolstoelgebonden door spina bifida of door een ongeluk, tot kinderen met gedragsmoeilijkheden, het syndroom van Down of autisme. Wij maken theater vanuit de mogelijkheden en inbreng van elk kind.’

Interactief

De voorstellingen worden ook gespeeld voor mytyscholen. Doorgaans organiseert en voert Mantaan haar theateractiviteiten uit op biologische Zorgboerderij de Boterbloem in Amsterdam West, nabij de Lutkermeerpolder. De productie Het Ei van Ka en To bijvoorbeeld is een interactieve theatervoorstelling die kinderen weet te boeien. ‘Dat komt vooral omdat de kinderen zelf een aandeel hebben in hoe de voorstelling verloopt’, aldus Karin. ‘Alle kinderen zitten op het puntje van hun stoel. Het maakt wél uit welk kind er meedoet aan de voorstelling.’ Karin herinnert zich een scène waarin een jongen met het syndroom van Down meedeed. Hij moest aanbellen en een bloemetje brengen, maar Karin zat zelf stevig in haar rol. ‘Ik zei tegen hem: “Wel je voeten vegen.” Dat deed hij. Niet op de mat, maar aan zijn eigen schoenen die daardoor heel modderig werden. Voor het publiek was het erg grappig, voor hem minder. Je weet soms niet hoe een kind reageert. Daar moet je op in kunnen spelen.’

Ook voor zware rolstoelen

Op dit moment is Het Ei van Ka en To de enige productie die Karin Horst en co-acteur Lobke van Beuzekom spelen. De voorstelling die een hele dag in beslag neemt wordt gespeeld op de zorgboerderij, waar oprijdplaatsen gecreëerd zijn. De boomgaard is daardoor goed voor zware rolstoelen toegankelijk. Elke groep wordt eerst ontvangen en rondgeleid. Na de voorstelling gaan de kinderen actief aan het werk op de boerderij. Ze rooien er aardappels of rode bietjes, koken appelmoes of een eitje in de caravan. Ze maken vuur en de lunch wordt bij het kampvuur gegeten. ‘Het is een totale belevenis’, aldus

Karin. ‘De dag wordt over het algemeen als avontuurlijk ervaren. Niet alleen omdat het publiek meedoet aan de voorstelling, maar ook omdat de kinderen in de frisse buitenlucht zijn. Er is ruimte om hen heen, ze zijn in de natuur én ze maken zelf vuur. Dat is iets wat alle kinderen geweldig vinden. We begeleiden alles heel zorgvuldig. Voor kinderen met een beperking blijkt het elke keer weer een heel sterke ervaring te zijn. Binnenkort komt er een vervolg, omdat de karakters van de zussen Ka en To zich uitstekend lenen er nog meer mee te doen.’

Vorbereidende lessen

Voor scholen is het soms een behoorlijke organisatie om naar Amsterdam West te komen, maar scholen krijgen volgens Karin wel waar voor hun geld. De door de NSGK gesubsidieerde voorstelling kost 175 euro exclusief BTW, plus de kosten van het vervoer. Scholen krijgen daarvoor in de plaats niet alleen een mooie dag; Karin en Lobke bieden ook een pakket aan voorbereidende lessen aan. ‘De lessen komen we toelichten op de desbetreffende school. We willen kennismaken en de docenten uitleggen wat ze kunnen verwachten. Daarnaast willen we weten hoeveel kinderen er komen én welke speciale noden er zijn.’

Andere locatie?

Eén van Mantaans bestuursleden is een revalidatiearts die het idee opperde om overalls te maken voor mensen in een rolstoel. De overalls zijn gemakkelijk over de rolstoel heen aan te trekken. ‘We willen dat niemand te kort komt en niemand aan de zijlijn komt te staan’, legt Karin uit. Al is de Amsterdamse zorgboerderij een redelijk vaste haven voor de voorstelling, ter plekke op een school spelen is ook een mogelijkheid. ‘We kunnen een voorstelling op maat maken. Wel willen we het liefst op een werkende boerderij of een andere goed gelegen locatie spelen. De dag speelt zich immers buiten af, compleet met Betsie, de kip en Door, de hond. Voor dubbelgehandicapte kleine kinderen hebben we de voorstelling reeds aangepast en meer ruimte ingepast voor sensaties zoals horen, ruiken en aanraken. Iedereen moet mee kunnen doen.’

**“Kinderen met een handicap zijn
zeer gedreven om hun eigen grenzen
te verleggen”**

Het Ei van Ka en To werd mede mogelijk gemaakt door het NSGK, Het Amsterdams Fonds voor de Kunst, het Fonds voor Cultuurparticipatie en hoveniersbedrijf Germieco. ■

Meer weten of meteen aanmelden?

Stichting Mantaan
Contactpersoon: Karin Horst of Lobke van Beuzekom
Korte Water 282
1069 GT Amsterdam
020 – 68 51 7 22
06 – 11 00 32 84
www.mantaan.nl
theater@mantaan.nl